

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2025

IS-SEBA' SENA	IL-MALTI (L-ORALI)	IL-ĦIN: 10 minuti

IL-KARTA TAL-GĦALLIEMA

KARTA 4

4A: Il-Qari Mgħajjat

2 minuti / 5 marki

L-eżaminatur jagħzel biċċa mis-silta u jistieden lill-istudent/a j/taqraha.
Is-silta: X'inhw qamar kwinta blu?

Qamar kwinta blu rari ħafna, u normalment iseħħ meta jkun hemm qamar kwinta fl-istess żmien ta' qamar blu. Skont in-NASA, dan il-fenomeni huwa sinifikanti, peress li l-qamar kwinta blu li jmiss mhux se jerga' jidher fis-smewwiet sal-2037. (par. 1)

Dan il-fenomeni rari jseħħ meta ċ-ċikli tal-qamar blu u tal-qamar kwinta, hekk imsejja 'normali' jinżertaw fl-istess żmien fil-kalendarju. Qamar kwinta sħiħ jiġri meta l-qamar kwinta jkun fl-eqreb punt tiegħu tad-dinja, u b'hekk ikun jidher sa 15% isbaħ u 30% akbar minn qamar kwinta tipiku. Ħafna drabi l-qamar ikun qrib ħafna tad-dinja minn tlieta sa erba' darbiet fis-sena u dejjem jidher f'xhur konsekuttivi. Skont in-NASA, minn dan ix-xahar, it-tliet qmura li għejjin se jkunu kollha qmura kwinti sħaħ. (par. 2)

Qamar kwinta jseħħ darba kull ċiklu lunar, li jdum kważi xahar u jwassal għal madwar 12-il qmura kwinta kull sena. Madankollu, peress li 12-il ċiklu lunar huma uguali għal 354 jum, li jaqgħu taħt it-365 jum f'sena kalendarja, iċ-ċikli ma jimxux perfettament f'linja dritta u preċiża. B'riżultat ta' dan, kull sentejn jew tlieta, jidher it-13-il qamar kwinta, b'żewġ qamar kwinta jseħħu f'xahar wieħed. Dan il-qamar kwinta żejjed jissejjaħ qamar blu, għalkemm il-qamar innifsu tipikament ma jidherx ta' kulur blu. (par. 3)

(Silta addattata minn Newsbook, *Qamar blu wara xita ta' meteoriti?* ta' Maria Daniela Camilleri, Awwissu 2024).

4B: Wieġeb il-mistoqsijiet.

4 minuti / 5 marki

L-għalliema se jistaqsu **whud minn dawn il-mistoqsijiet**. Taht kull mistoqsija jidhru xi tweġibiet ta' gwida għall-għalliema, iżda għandhom **jigu aċċettati tweġibiet oħra** li jagħmlu sens.

1. **Dwar xiex titkellem din is-silta?**

- *Hija dwar il-fenomeni rari tal-qamar kwinta blu li jsejtni meta qamar kwinta u qamar blu jinżertaw fl-istess żmien.*

2. **X'tifhem bil-frażi 'fenomeni rari'? Qatt esperjenzajt xi fenomeni rari?**

- *Fenomeni rari huwa meta ssejtni xi haġa li mhux soltu tigi fil-ħajja ta' kuljum. Aċċetta tweġibiet varji.*

3. **X'emozzjonijiet tħoss meta tħares lejn il-qamar?**

- *Tweġibiet varji. Importanti li tingħata raġuni valida.*

4. **X'taħseb li huwa x-xogħol tan-NASA? Taħseb li huwa xogħol importanti? Għaliex?**

- *Tweġibiet varji. Importanti li tingħata raġuni valida.*

*L-għalliema se jistiednu lill-istudenti jagħmlu taħdita fuq **wieħed mit-titli** t'hawn taħt. L-istudenti jistgħu jiġu mhegga fl-iżvilupp tat-taħdita permezz tal-mistoqsijiet.*

Aghżel titlu bejn **A** jew **B**.

A. **X'jogħgħbok l-iktar: il-lejl jew in-nhar?**

- *X'jogħgħbok mill-ħin ta' matul il-lejl? Għaliex?*
- *X'jogħgħbok mill-ħin ta' matul il-ġurnata? Għaliex?*
- *Timmaġina kif tkun il-ħajja kieku qatt ma jkollna l-lejl jew qatt ma jkollna l-ġurnata? Kif taħseb li tkun? Għaliex?*

JEW

B. **Il-Qamar**

- *X'jiġik f'moħħok meta taħseb fuq il-qamar?*
- *Tiħajjar titla' fuq il-qamar?*
- *X'taħseb li hemm fuq il-qamar?*
- *Kif taħseb li jkun il-lejl kieku ma jkunx hemm il-qamar? Għaliex?*

PAGNA VOJTA